

Entelektüel: aydın, bilgili

ÜNİTE KONULARI:

Geçmişin inşa sürecinde Tarih

Eski Çağ Medeniyetleri

Orta Çağ Medeniyetleri

TARİH NEDİR?

Tarih, tarihçilerin kanıtlara ve belgelere dayanarak yeniden kurmaya ve şekillendirmeye çalıştıkları geçmişin kurgusu ve eldeki belgelerle ortaya konan geçmişin yansımasıdır. Bir başka deyişle tarih, geçmiş yaşantıların bugünü anlamak ve geleceğe yön vermek amacıyla anlaşılabilir ve anlatılabilir bir forma dönüştürülmesidir.

Tarih; geçmişten günümüze insan hayatının çeşitli faaliyetlerini inceleyen yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası ölçeklerde bir insanlık tarihi olarak genişlemiştir. Böylelikle tarih disiplini; geçmişi sadece siyasi değil kültürel, entelektüel, sosyal, felsefi, dinî ve inanış açısından da incelemiştir. Bu doğrultuda siz sevgili öğrencilerin aktif olarak rol aldığı bir öğrenme ortamında tarihin bilgilerinizin yapılandırılması amaçlanmaktadır.

TARİH DERSİNİN AMACI

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitimi'nin Genel Amaçları ile Temel İlkeleri" esas alınarak hazırlanan Tarih Dersi Öğretim Programı'yla öğrencilerin;

1. Tarihin siyasi ve askerî olayların yanı sıra sosyal, ekonomik ve kültürel alanları da kapsadığına dair kanıtlar göstermeleri,
2. Tarihsel olayların meydana geldiği dönemin siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel özelliklerini yansıttığını kavramaları,
3. Tarihsel süreçte toplumlar arasında meydana gelen siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel etkileşimleri çözümlemeleri,
4. Tarihsel olay, durum, kişi, kurum ve fikirleri ait olduğu dönemin koşulları içinde değerlendirmeleri,
5. Tarihsel süreçteki olay, durum, kurum ve fikirleri değişim ve süreklilik açısından yorumlamaları,
6. Tarihsel süreçte öne çıkan kişi, toplum, devlet ve medeniyetleri araştırmaları,
7. Tarihsel bilginin inşa sürecinde tarihçilerin esas aldığı yöntemleri uygulamaları,
8. Tarihi öğrenirken ve araştırırken ihtiyaç duydukları teknolojileri etkin bir şekilde kullanmaları,
9. Türk milletinin insanlığa katkılarını dair kanıtlar göstermeleri,
10. Türk tarihini ve kültürünü oluşturan temel öge ve süreçleri açıklamaları,
11. Millî kimliğin oluşum sürecini çözümlemeleri,
12. Medeniyetimizin dayandığı millî ve manevi değerleri davranışlarına yansıtmaları,
13. İnsanlığın ortak mirasının korunmasında ve yaşatılmasında duyarlılık göstermeleri,
14. Tarih dersinin birey ve toplum hayatına katkıları çerçevesinde ders dışında da tarih öğrenmeye istekli olmaları,
15. Tarihsel anlatıları yazılı ve sözlü ifade ederken Türkçeyi doğru ve etkili kullanmaları amaçlanmaktadır.

TARİH DERSİNİN ÖNEMİ

GEÇMİŞİ ANLAMA VE BİLİNÇ GELİŞTİRME: Tarih dersi; geçmişteki olayları, toplumsal değişimleri ve kültürel gelişmeleri anlamamıza yardımcı olur. Bireylerin tarihsel olayların ve süreçlerin kökenlerini, etkilerini kavrayarak bilinçli birer vatandaş olmalarını sağlar.

ELEŞTİREL DÜŞÜNME VE ANALİZ YETENEĞİ: Tarih dersleri, öğrencilere farklı kaynaklardan bilgi toplama, bu bilgileri analiz etme ve çeşitli bakış açılarını değerlendirme becerisi kazandırır. Böylece eleştirel düşünme ve problem çözme yeteneklerinin geliştirilmesine katkıda bulunur.

KÜLTÜREL VE ULUSAL KİMLİK: Tarih dersleri, bireylerin kendi kültürel ve ulusal kimliklerini tanımalarını sağlar. Dolayısıyla Türk tarihi ve kültürünün öğrenilmesi, millî değerlerin ve kültürel mirasın korunmasına yardımcı olur.

TOPLUMSAL BAÇLAM VE SORUMLULUK: Tarih, toplumsal yapıları, ekonomik sistemleri ve politik olayları anlamada önemli bir araçtır. Geçmişteki toplumsal yapılar ve olaylar, günümüz toplumlarının nasıl şekillendiğini ve toplumsal sorumlulukların nasıl geliştiğini anlamamıza yardımcı olur.

DEĞERLER VE ETİK BİLİNÇ: Tarih dersi, geçmişteki olaylardan ve kişilerden öğrenilen dersler aracılığıyla değerler ve etik anlayışları geliştirmeye yardımcı olur. Tarihsel olaylar ve bireylerin değerlendirilmesi, moral ve etik değerlerin önemini vurgular, empati duygusu kazandırır.

KARAR VERME VE GELECEKLE İLGİLİ STRATEJİ GELİŞTİRME: Tarihsel olayları incelemek, bireylere ve toplumdaki karar vericilere stratejik düşünme ve planlama konusunda fikir verir. Geçmişteki olayların analizi gelecekte daha bilinçli kararlar almayı sağlar.

TOPLUMSAL VE KÜLTÜREL BAÇLANTILAR, ULUSLARARASI İLİŞKİLER: Tarih dersi, öğrencilerin farklı kültürler ve toplumlar arasındaki ilişkileri ve etkileşimleri anlamaları konusunda yardımcı olur. Küresel tarih perspektifi, uluslararası ilişkileri ve kültürel etkileşimleri kavrayışımızı artırır.



ÇALIŞMA ORTAMI:

- Dikkat dağıtıcı unsurlardan uzak, rahat bir çalışma ortamı hazırlayınız.

PLANLAMA YAPMA:

- Çalışma programı hazırlayarak düzenli aralıklarla çalışmaya zaman ayırabilirsiniz.
- Konuları kendi içinde öğrendiğiniz aşamalara uygun olarak ayrıştırarak çalışarak daha kolay öğrenebilirsiniz.

KAYNAKLARDAN YARARLANMA:

- Ders kitaplarının yanı sıra belgeseller, akademik makaleler, bilimsel dergiler gibi farklı kaynaklardan yararlanabilirsiniz.
- İnfografik, broşür, poster, afiş gibi araçların yanı sıra öykü, sanal pano, sunum gibi dijital uygulamaları da kullanabilirsiniz. Ayrıca kendinize özgü dijital içerik oluşturabilirsiniz.

ÖZET ÇIKARMA VE NOT TUTMA:

- Çalıştığınız konuların ana hatlarını içeren bilgileri özet halinde kullanmak üzere notlar tutabilirsiniz.
- Zihin haritaları veya diyagramlar kullanarak bilgiyi görselleştirebilirsiniz.

KRONOLOJİYE DİKKAT ETME:

- Tematik olarak belirlenen tarih konularını öğrenirken içeriklerinin oluşturulmasında esas olarak alınan kronolojiye dikkat etmelisiniz. Böylece eş zamanlı bir bakış açısıyla değerlendirme yapabilirsiniz.

TARTIŞMA VE SORU-CEVAP:

- Öğrendiklerinizi tartışarak veya başkalarına anlatarak pekiştirebilirsiniz.
- Kendi kendinize veya arkadaşlarınızla konuyla ilgili sorular hazırlayarak cevaplandırabilirsiniz.

TEKRAR VE PEKİŞTİRME:

- Günlük, haftalık ve aylık olmak üzere düzenli tekrarlar yaparak bilgiyi pekiştirebilirsiniz.

BAĞLANTILAR KURMA:

- Tarihi olaylar arasındaki neden-sonuç ilişkilerini anlamaya çalışırken sosyal, politik, ekonomik ve kültürel bağlamlarını inceleyip çoklu bakış açısıyla değerlendirebilirsiniz.

MOTİVASYON VE DİSİPLİN:

- Kendinize hedefler koyarak bu hedeflere ulaştıkça kendinizi ödüllendirebilirsiniz.
- Düzenli çalışarak disiplini elden bırakmamalısınız.

PRATİK VE UYGULAMA:

- Öğreneceğiniz konulara yönelik farklı türlerde soru çözümleri ve etkinlik uygulamaları yapabilirsiniz.

Herimiz başarılı olmak isteriz. Liseye yeni başlayan bir öğrenci olarak daha önce başarının tadına varmış olun ya da olmayın okul hayatında yeni bir sayfa açtınız ve bu sayfayı nasıl yazacağınız sizin elinizde. Unutulmamalıdır ki bu konu bazen de kafa karıştırıcı olabilir. Başarılı olmayı istiyor ve hedefliyorsunuz ama bunu nasıl yapacağınızı bilmiyor ve kendinizi kaygılı hissediyor olabilirsiniz. Merak etmeyin, yalnız değilsiniz. Şimdi size başarılı olmak için bazı ipuçları vereceğiz:

- **Etkin dinleme:** Başarılı olmanın altın anahtarına "dinleme" diyebiliriz. Okulda derste anlatılan bilgileri dikkatlice dinlemeniz önemlidir. Derslere aktif katılıp soru sormak, söz alıp düşüncelerinizi paylaşmak dersi daha iyi anlamana yardımcı olacaktır. Ayrıca öğrenme derste başladığından dinlediğiniz dersi daha sonra tekrar etmek işinizi kolaylaştıracaktır.

- **Planlı çalışma:** Derslerde başarılı olmak için planlı çalışmak gerekmektedir. Planlı çalışma dediğimizde aklımıza kaçta yatıp kaçta kalktığımızı, hangi saatlerde yemek yiyip ders çalıştığımızı, ne zaman mola vermemiz gerektiğini gösteren katı bir çalışma programı gelmemelidir. Planlı çalışma kişinin kendini iyi tanıması ile başlar. Hangi derslerde daha başarılısınız, hangisinde daha fazla gayret göstermeniz gerekiyor, çalışma stiliniz hangisi (yazarak, okuyarak vb.) gibi sorulara önceki çalışma zamanlarınızı da düşünerek cevaplar bulmaya çalışın. Daha sonra kendinize uygun günlük veya haftalık bir ders çalışma programı düzenleyerek ve programa sadık kalarak her derse çalıştığınızdan emin olun. Bu programın içine ödevleri ve kitap okumayı da eklemeyi ihmal etmeyin.
- **Düzenli tekrar yapma:** Öğrendiğiniz bilgilerin kalıcılığını artırmak için bilgilerin belirli aralıklarla tekrar edilmesi gerekir. Okulda dinlediğiniz dersleri eve gelip ders çalışmaya başladığınızda mutlaka tekrar etmelisiniz. Buna günlük tekrar diyebiliriz. Bir de o hafta öğrendiğiniz bilgileri hafta sonu ders çalışırken tekrar etmelisiniz. Buna da haftalık tekrar diyebiliriz. Haftalık tekrardan sonra o konularla ilgili sorular çözmek de bilgilerin kalıcılığını artıracaktır.

TEKRAR EDİLMEYEN BİLGİLER UNUTULUR

- **Hangi derse nasıl çalışacağını bilmek:** Her dersin kendine özgü konuları varken hepsine aynı biçimde çalışmak başarılı olmanızı zorlaştırabilir. Bazı dersleri yazarak, not alarak çalışabilir bazı dersleri ise daha fazla soru çözerek, pratik yaparak çalışabilirsiniz. Bu konuda öğretmenlerinizden yardım isteyebilirsiniz. Ders çalışırken kaynakları etkin kullanmak da önemlidir. Ders kitapları, internet kaynakları, kütüphaneler gibi birçok alternatif kaynak mevcuttur ve derslerin/konuların içeriğine göre size yardımcı olacak kaynaklar da değişecektir.
- **Hedef belirlemek:** Başarılı olmayı istemekle birlikte bunu ne için istediğimizi de bilmemiz gerekir. Hedef belirlemek uzun bir süreçtir ve henüz 9. sınıfta hayatınızın geri kalanını etkileyecek bir hedef belirlemek istememeniz ya da buna karar vermemeniz oldukça normal karşılanabilir. Bu nedenle daha kısa vadede gerçekleştirebileceğiniz şeyleri hedeflemek sizin başarıya yönelik motivasyonunuzu artıracaktır. Örneğin sevdiğiniz dersten tam puan almak veya proje ödevinizi bitirmek gibi.
- **Planlı çalışma:** Derslerde başarılı olmak için planlı çalışmak gerekmektedir. Planlı çalışma dediğimizde aklımıza kaçta yatıp kaçta kalktığımızı, hangi saatlerde yemek yiyip ders çalıştığımızı, ne zaman mola vermemiz gerektiğini gösteren katı bir çalışma programı gelmemelidir. Planlı çalışma kişinin kendini iyi tanıması ile başlar. Hangi derslerde daha başarılısınız, hangisinde daha fazla gayret göstermeniz gerekiyor, çalışma stiliniz hangisi (yazarak, okuyarak vb.) gibi sorulara önceki çalışma zamanlarınızı da düşünerek cevaplar bulmaya çalışın. Daha sonra kendinize uygun günlük veya haftalık bir ders çalışma programı düzenleyerek ve programa sadık kalarak her derse çalıştığınızdan emin olun. Bu programın içine ödevleri ve kitap okumayı da eklemeyi ihmal etmeyin.
- **TEKRAR EDİLMEYEN BİLGİLER UNUTULABİLİR**
- **Hangi derse nasıl çalışacağını bilmek:** Her dersin kendine özgü konuları varken hepsine aynı biçimde çalışmak başarılı olmanızı zorlaştırabilir. Bazı dersleri yazarak, not alarak çalışabilir bazı dersleri ise daha fazla soru çözerek, pratik yaparak çalışabilirsiniz. Bu konuda öğretmenlerinizden yardım isteyebilirsiniz. Ders çalışırken kaynakları etkin kullanmak da önemlidir. Ders kitapları, internet kaynakları, kütüphaneler gibi birçok alternatif kaynak mevcuttur ve derslerin/konuların içeriğine göre size yardımcı olacak kaynaklar da değişecektir.
- **Hedef belirlemek:** Başarılı olmayı istemekle birlikte bunu ne için istediğimizi de bilmemiz gerekir. Hedef belirlemek uzun bir süreçtir ve henüz 9. sınıfta hayatınızın geri kalanını etkileyecek bir hedef belirlemek istememeniz ya da buna karar vermemeniz oldukça normal karşılanabilir. Bu nedenle daha kısa vadede gerçekleştirebileceğiniz şeyleri hedeflemek sizin başarıya yönelik motivasyonunuzu artıracaktır. Örneğin sevdiğiniz dersten tam puan almak veya proje ödevinizi bitirmek gibi.
- **Uyku düzeni:** Hepimizin temel biyolojik gereksinimleri vardır ve uyku da bu ihtiyaçların başında gelmektedir. Yapılan araştırmalar uyku düzeni ve başarılı olmak arasında anlamlı bir ilişkinin olduğunu kanıtlamıştır. Yeterli sürede gece uykusu ihtiyacınızı giderdiğinizde bu durum başarınızı da olumlu yönde etkileyecektir. Uyku düzeniniz bozulduğunda (az uyumak, fazla uyumak, gece uykusunda geçirilen sürenizin az oluşu, uyku aralığının devamlı değişmesi gibi durumlar) okula geç kalabilir, sabah ilk birkaç dersi anlamakta zorluk yaşayabilir, verimli ders çalışamayabilirsiniz. Ayrıca beden ve ruh sağlığınız için de uyku düzeni yeterli ve düzenli olması gerekir.

BESLENME DÜZENİ:

- **Beslenme düzeni:** Uyku düzeninizin başarınıza etkisi olduğu gibi beslenme düzeninizin de etkisi vardır. Yeterli ve dengeli beslenmeniz, tüm besin gruplarını tüketmeniz, sabahları kahvaltı yapmanız sağlığınız ve başarınız için gereklidir. Bu dönemde farklı beslenme programlarını deneyimlemek isteyebilirsiniz. Uzman desteğine başvurmadan beslenme düzeninizde yapacağınız bu değişiklikler sizin ders başarınızı da olumsuz yönde etkileyecektir.
- **Ders dışı etkinlikler:** Okul başarısında derslerdeki başarının etkisi büyük olsa da tek ölçüt bu değildir. Ders dışı etkinliklerle de ilgilenmeniz sizin çok yönlü gelişiminize katkı sağlayacaktır. Örneğin okuldaki kulüplere katılmak, sporun veya sanatın bir dalı ile ilgilenmek, yürüyüş yapmak, doğada zaman geçirmek gibi etkinlikler ilgilerinizi keşfetmenize yardımcı olacaktır.
- **Arkadaş ilişkileri:** Gününüzün büyük bir kısmında okulda arkadaşlarınızla beraber olacaksınız. Arkadaşlarınızla derslerde, ders aralarında hatta bazen okul çıkışı da zaman geçireceksiniz. Bu nedenle arkadaş seçimi yaparken kendi ilgilerinize yakın ilgilere sahip, benzer hedeflerinizin olduğu, okul ile bağlantı güçlü arkadaşlar tercih etmeniz kaliteli zaman geçirmeniz için önemlidir. İçinde olduğunuz arkadaş grubu sosyal aktiviteleriniz için önemli olduğu kadar dersleriniz için de önemlidir. Bazen derslerde öğretmenlerinizden daha zor anladığınız konuları arkadaşınızın anlatmasıyla daha kolay öğrenebilirsiniz.

Yukarıda sıralanan başarı ipuçlarından daha da önemli bir ipucu vardır: Kendinize güvenin. Kişinin kendine inanması başarısı için atacağı en büyük adımdır. Kendinize inandığınız, sorumluluklarınızı bildiğiniz sürece yaşayacağınız başarısızlıklar da sizin gelecek başarılarınız için öğretici birer deneyim olacaktır.